

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 42 - DECEMBER 2018

[nl](#) [fr](#) [en](#)

SITE BELGIUM WWII

Ontdek nu op de Blog al een tiental bijdragen van historici over actuele thema's en debatten in verband met de Tweede Wereldoorlog en aarzel niet te reageren ! [\[MEER INFO\]](#) ([http://www.cegesoma.be](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3819)

[/cms/index_nl.php?article=3819](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3819))

CONTROLE VAN DE COLLECTIE

Tussen 7 en 18 januari 2019 is de leeszaal van het CegeSoma gesloten wegens een algemene inspectie van de archief- en bibliotheekcollectie van het gebouw aan de Luchtvaartsquare. [\[MEER INFO\]](#)

(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3813&pag0nbr=77&pagofs=0)

RESULTATEN VAN DE WEDSTRIJD ARCHIEVEN WO I

Het Rijksarchief van Aarlen ontving de meeste stemmen ! [\[MEER INFO\]](#) ([http://www.cegesoma.be](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3818)

[/cms/index_nl.php?article=3818](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3818))

UITNODIGING

Op 28 januari 2019 is er een unieke presentatie in Bozar van 'East West Street: A Song of Good and Evil', een muzikaal spektakel geïnspireerd door 'Galicische Wetten' van Philippe Sands en op 29 januari 2019 volgt een conferentie met de auteur in de ULB. [\[MEER INFO\]](#) ([http://www.cegesoma.be](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3820&pag0nbr=77&pagofs=0)

[/cms/index_nl.php?article=3820&pag0nbr=77&pagofs=0](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3820&pag0nbr=77&pagofs=0))

BOEKVOORSTELLING

Afspraak in het CegeSoma op 21 januari 2019 om het laatste boek (Franstalig) te ontdekken van geassocieerd onderzoeker Gerlinda Swillen, 'La valise oubliée. Enfants de Guerre (1940-1945)'. [\[MEER INFO\]](#)

(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3810)

Belgium WWII, een referentiewebsite met een blog

Sinds een paar weken heeft de website Belgium WWII ook een [blog](#).

We hebben namelijk geoordeeld dat de website naast zijn encyclopedische functie ook een kanaal moest hebben waarmee kan worden tussengekomen in de debatten en controverses i.v.m. de Tweede Wereldoorlog of om te wijzen op nieuwe projecten of archiefbestanden waarmee nieuw onderzoek kan worden gestart of oudere vraagstukken vanuit een andere invalshoek kunnen worden bekeken.

Online vind je reeds een tiental bijdragen die werden geschreven door verschillende historici uit heel het land.

Ook een aantal gevoelige onderwerpen komen hier aan bod. Zo hebben we het bijvoorbeeld over de houding van de NMBS tijdens de bezetting. Onlangs besliste de Nederlandse overheid om een vergoeding uit te keren aan landgenoten - en hun nabestaanden - die slachtoffer waren geweest van de medewerking van de spoorwegen bij de deportaties van Joden. Hoe staat het in België? **Nico Wouters** stelt dat dit vraagstuk - in tegenstelling tot wat onlangs in de media werd beweerd - reeds werd onderzocht in het kader van het verslag "Gewillig België". Hij benadrukt echter ook dat de kwestie moet bekeken worden in ruimer perspectief, en stelt dat onze democratische instellingen namelijk zwak staan binnen een autoritaire context.

De blog wil bijdragen tot een denkoefening over de plaats die de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog vandaag inneemt in de Belgische samenleving. Welke evoluties worden waargenomen in de geschiedschrijving en in de symboliek, waaronder bijvoorbeeld de plaatsnamen? **Bruno De Wever** heeft het over de evoluties in de historiografie van de voorbije dertig jaar en verwijst vooral naar het recente geschiedkundig onderzoek. Hij stelt dat het nodig is de impact van het conflict te onderzoeken vanuit een individuele en familiale benadering. De belangstelling van het publiek is uiteraard aan verandering onderhevig en de impact van de overdracht of het verzwijgen van herinneringen moet deel uitmaken van de benadering van de onderzoekers.

Inzake toponymie stellen **Marnix Beyen** en **Chantal Kesteloot** allebei dat zowel aan- als afwezigheid van deze dimensie zwaar kan doorwegen: beide benaderingen zeggen namelijk iets over de manier waarop de overheid en lokale gemeenschappen het verleden een plaats willen geven in de publieke ruimte. Deze thematiek overstijgt overigens het onderwerp "oorlogen" zoals is gebleken uit een aantal debatten over het erfgoed van het koloniale verleden.

Met de blog kan iedereen ook op de hoogte blijven van nieuwe onderzoeksprojecten, zoals bijvoorbeeld dat van historica **Michèle Corthals** die een doctoraatsverhandeling voorbereidt over [vrouwen in het verzet](#).

Met de ontsluiting of een betere toegankelijkheid van nieuwe archiefbestanden kan ook met een andere blik worden gekeken naar bepaalde kwesties en actoren.

Op het ogenblik waarop sommigen de rol van de provincies in vraag stellen wijst **Bart Willems** op het belang van [het archief van de provincie Antwerpen voor de studie van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog](#). Met het archief kunnen fundamentele vragen worden onderzocht zoals over de benoeming van burgemeester en schepenen, de ordehandhaving, de bevoorrading, de bombardementen - die in deze provincie bijzonder talrijk en dodelijk waren - of de repressie.

Vanuit een [reflectie over het begrip genocide en het feit dat dit niet werd gebruikt door Belgische rechtbanken - noch voor de veroordeling van oorlogsmisdadigers na 1945, noch tijdens het eerste Rwanda-proces](#) - vestigt **Ornella Rovetta** onze aandacht op het waardevolle archief dat werd verwerkt in het kader van het project "Jusinbelgium" en dat voortaan kan geraadpleegd worden via de databank "Legal Tools": daarmee kan inzage worden verkregen in heel wat internationale strafrechtspleging.

Het belang van archieven staat overigens ook centraal in de bijdrage van **Geertje Elaut** die helemaal aansluit bij de vorige. Ze gaat in op deze vraag in het ruimere kader van de problematiek van de mensenrechten ([Archief als wapen tegen straffeloosheid?](#)).

Kortom, de blog is een kanaal voor informatie en debat over al wat te maken heeft met de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de website en om de bijdragen sneller online te kunnen brengen worden ze enkel in hun oorspronkelijke taal gepubliceerd.

Wil je ook graag iets publiceren, aarzel dan niet ons je tekst door te sturen.

Surf zeker regelmatig naar onze blog om op de hoogte te blijven of te reageren, en geef je commentaar via belgiumwwii@arch.be.

◀ Terug ▶

Controle van de bestanden en collecties van het CegeSoma

Van maandag 7 januari tot en met vrijdag 18 januari 2019 zal het CegeSoma een omvangrijke controle uitvoeren van de bestanden en collecties die zich bevinden in haar magazijnen aan de Luchtvaartsquare.

Wat houdt dit precies in?

Gedurende twee weken zal het personeel worden ingeschakeld om de integriteit van onze bibliotheek en archiefcollecties te controleren.

Het is de gelegenheid om verkeerd geplaatste of 'vermiste' boeken en archieven terug op hun juiste plaats te zetten.

Na afloop van dit werk, op dinsdag 22 januari, zal de leeszaal opnieuw haar deuren openen.

Wij heten u van harte welkom en bieden u een nog efficiëntere dienstverlening aan!

Opgelet: tijdens de bestandscontrole zal de leeszaal van de Dienst Archief Oorlogsslachtoffers normaal gezien geopend blijven.

◀ [Terug](#) ▶

Rijksarchief te Aarlen wint de WOI-archiefwedstrijd

Naar aanleiding van 100 jaar Wapenstilstand selecteerden de verschillende depots van het Rijksarchief, waaronder het CegeSoma, een WOI-archiefstuk dat voor hen de overgang van oorlog naar vrede symboliseert.

Via een stemformulier op de website van de Rijksarchieven en op het website van de CegeSoma kon je laten weten welk van deze stukken jou het meest intrigeerde.

Foto's van de Duitse aftocht en de aankomst van de Amerikanen te Aarlen.
Rijksarchief te Aarlen, Nationaal Werk voor Oorlogsinvaliden (N.W.O.I.).
Afdeling Aarlen-Virton (foto's van Jos David, fotograaf te Aarlen). (E/4/025), nr. 5.
© Rijksarchief.

En dat bleek een collage van foto's uit het Rijksarchief te Aarlen te zijn, waarop de Duitse aftocht en de intrede van de Amerikanen in Aarlen te zien zijn.

Uit de deelnemers die op het winnende stuk stemden, werd één gelukkige geloot, die een publicatie mag kiezen uit de webshop van het Rijksarchief.

Voor meer info over de Groote Oorlog kan je nog **tot 6 januari 2019** terecht in het Museum BELvue voor de tentoonstelling van het CegeSoma 'Brussel, november 1918. Van oorlog naar vrede?' of het [archief over WO I raadplegen dat wordt bewaard bij het Rijksarchief](#).

Online vind je meer dan [6000 foto's over de Groote oorlog](#), en op de Facebookpagina van het Rijksarchief staat een [speciaal album naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de wapenstilstand](#).

◀ [Terug](#) ▶

Terug naar Lemberg ? Een boek, een spektakel en een lezing.

Een event georganiseerd door de internationale leerstoel voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog .

Het CegeSoma is bijzonder verheugd partner te zijn van de internationale leerstoel voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog (prijs Baron Velge), in het bijzonder naar aanleiding van de uitzonderlijke opvoering in België van East West Street: [A Song of Good and Evil](#). East West Street is een muziekspektakel gebaseerd op het boek "Galicische Wetten" (Unieboek / Het Spectrum, 2018) van Philippe Sands.

Philippe Sands is schrijver en advocaat gespecialiseerd in verdediging van de mensenrechten.

Bij zijn onderzoek naar zijn familiegeschiedenis verdiepte hij zich in de oorzaken van volkerenmoord en misdaden tegen de menselijkheid.

Het verhaal gaat over internationaal strafrecht en wordt uitgebeeld via de lotgevallen van de grootvader van de schrijver en drie mannen die een centrale rol spelen op de processen van Neurenberg, namelijk een academicus uit Cambridge, Hersch Lauterpacht, de Poolse procureur Raphael Lemkin en de advocaat van Hitler, Hans Frank.

Deze persoonlijke kijk op de oorsprong van de moderne rechtspraak wordt geëvoceerd met teksten van Katja Rietmann en Philippe Sands, archiefbeelden en muziek van Bach, Beethoven, Rachmaninov en Leonard Cohen. De muziek wordt gebracht door de bekende basbariton Laurent Naouri en de grote pianist Guillaume de Chassy. De encenering is werk van Nina Brasier.

Deze unieke en uitzonderlijke voorstelling vindt plaats in de zaal voor kamermuziek van Bozar op 28 januari. [Tickets zijn verkrijgbaar aan de speciale prijs van € 10 \(€ 5 voor studenten\).](#)

De dag nadien, **op dinsdag 29 januari** , zal Philippe Sands **om 10.00 u.** een lezing geven aan de ULB met als titel "Retour à Lemberg, alors et maintenant" (lokaal R42.4.502; [Campus Solbosch](#)).

Ieder jaar reikt de internationale leerstoel voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog een onderscheiding uit – de prijs Baron Velge – aan een onderzoeker die heeft bijgedragen tot de studie over deze periode.

Dit jaar viel die eer te beurt aan Philippe Sands voor zijn boek "Galicische Wetten" en voor het muziek- en theaterstuk te Brussel dat hierop is gebaseerd.

Voordien werd de prijs reeds toegekend aan andere befaamde onderzoekers zoals Filippo Focardi, Timothy Snyder of Pawel Machcewicz, de ontslagen directeur van het museum over de Tweede Wereldoorlog in Gdansk.

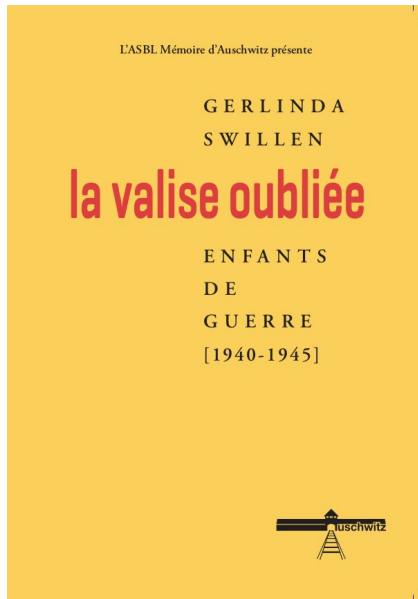
Het spektakel is de moeite waard en niet te missen!

In afwachting kan je misschien al het boeiende boek "Galicische Wetten" ter hand nemen: het is tegelijk een historische roman, een politiethriller en een getuigenverhaal waarmee je wordt ondergedompeld in lotgevallen, ontmoetingen en eigenaardigheden van het Lemberg van de 20e eeuw .

'La valise oubliée. Enfants de Guerre (1940-1945)'. Interview van de auteur van het boek, Gerlinda Swillen door Alain Colignon.

Het verhaal van kinderen die werden geboren uit de verhouding van Belgische vrouwen met soldaten van de Wehrmacht is delicaat, soms zeer pijnlijk en vaak ongekend.

Het CegeSoma (Rijksarchief) en de vzw Auschwitz in Gedachtenis (als uitgever) nodigen u graag uit om te komen luisteren naar een interview dat Alain Colignon zal afnemen van Dr. Gerlinda Swillen naar aanleiding van de publicatie van "*La valise oubliée. Enfants de Guerre (1940-1945)*", de Franstalige versie van "Koekoekskind. Verwekt door de oorlog (1940-1945)", uitgegeven bij Meulenhof-Manteau in 2009.

Vanuit haar opdracht om de herinnering levendig te houden werkt de Stichting Auschwitz – vzw Auschwitz in Gedachtenis mee aan de publicatie van wetenschappelijke en pedagogische werken.

Met dit boek heeft ze de "Oorlogskinderen" een stem willen geven.

Zo kwamen levensverhalen aan het licht waarin de zoektocht naar identiteit een belangrijke plaats inneemt en waar grote stiltes, animositeit en soms immens lijden mekaar afwisselen.

De verhalen komen geleidelijk aan naar boven, bijvoorbeeld tijdens een gesprek, door het terugvinden van een verstopte brief of van een vergeten foto. Het zijn verhalen waarin de vaderfiguur bijna altijd een grote onbekende is die tot de zorgvuldig bewaarde familiegeheimen behoort.

Gerlinda Swillen werd in 1942 geboren te Oostende. Haar vader was een Wehrmachtsoldaat en haar moeder een Belgische gouvernante.

Gerlinda stond bijna 40 jaar in het onderwijs (1963-2002). Vandaag is ze geassocieerd onderzoeker bij het CegeSoma/Rijksarchief en wetenschappelijk medewerker aan de Vrije Universiteit Brussel.

Ze was stichter en voorzitter van de Vereniging der Oorlogskinderen in België (2008-2013) en eerste (2009-2013) woordvoerder van het internationale netwerk BOW i.n. (*Born Of War international network*).

In 2010 verkreeg ze als eerste Belgische oorlogskind de Duitse nationaliteit.

In 2016 behaalde ze een doctoraat in de Geschiedenis aan de VUB met de thesis 'Verwekt door de Tweede

Wereldoorlog. Oorlogskinderen op de as Brussel-Berlijn'.

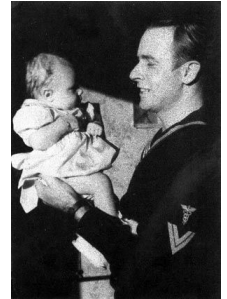
Na de boekpresentatie zal de auteur een signeersessie houden. Het boek is ter plaatse te koop voor € 15,00.

Deze conferentie (in het Frans) vindt plaats **in de conferentiezaal van het CegeSoma maandag 21 januari 2019 om 14.30 u** (Luchtvaartsquare 29 1070 Anderlecht).

Graag vooraf aanmelden: asbl-vzw.cegesoma@arch.be of 02.556.92.11

Breng gerust andere geïnteresseerden mee !

◀ [Terug](#) ▶

'Met zijn papa' Fonds Norbert Delanghe : enfants de guerre, [1940-1945], foto nr 261811, © Rijksarchief.

'Elisabeth met de foto van haar papa' Fonds Elisabeth Erika Charlier : enfants de guerre, [1940-1945], foto nr 262519, © Rijksarchief.